

De agrarische handel van Nederland in 2010

1. Opvallende ontwikkelingen

- Wereldhandel in agrarische producten daalde in 2009 met ruim 10%, maar vertoont in 2010 weer herstel
- Nederlandse agrarische export groeit in 2010 naar € 65 miljard
- Agrarische export groeit sterker dan de agrarische import. Het Nederlands exportoverschot neemt toe tot ruim 25 miljard euro
- Nederlandse agrarische export naar Duitsland gegroeid tot € 17,2 miljard

2. Ontwikkeling in de wereld in 2009

De omvang van de wereldmarkt voor agrarische producten¹ daalde in 2009 tot USD 1100 miljard. Dat is een afname van ruim 10% ten opzichte van 2008. Deze daling hangt nauw samen met de kredietcrisis die eind 2008 om zich heen greep.

De Nederlandse agrarische export in 2010 overtrof al weer de exportwaarde van 2008 (die nog nauwelijks werd beïnvloed door de kredietcrisis). De wereldhandel in agrarische producten trok in 2010 ook weer aan, maar in welke mate is op dit moment nog niet bekend.

De waarde van de wereldhandel in euro in 2009 bedroeg € 790 miljard.

De grootste exporteurs (op volgorde) zijn de Verenigde Staten, Nederland, Duitsland en Frankrijk. Duitsland is een grote exporteur, maar een nog veel grotere importeur van agrarische producten. De andere drie landen zijn netto-exporteur (grotere exportwaarde dan importwaarde).

In 2009 is er maar één land met een grotere netto-export dan Nederland, namelijk Brazilië.

De Braziliaanse agrarische import is maar een fractie van de exportwaarde van landbouwproducten. De netto-exportwaarde in US dollar van Brazilië bedraagt 48 mrd., tegenover 29 mrd. voor Nederland.

De belangrijkste netto-importeurs van agrarische producten zijn Japan, Verenigd Koninkrijk, China, Duitsland en Rusland. De netto-importwaarde van agrarische producten in 2009 bedroeg in deze landen resp. USD 63, 33, 22, 16 en 15 miljard.

3. De Nederlandse agrarische handel in 2010

De Nederlandse agrarische handel in 2010² herstelde duidelijk na de kredietcrisis. De invoerwaarde en de uitvoerwaarde waren resp. 8% en 9% hoger dan in 2009 (tabel 1). Daarmee werd weer het niveau van voor de kredietcrisis bereikt.

De totale goedereninvoer en –uitvoer (incl. agrarische producten) daalde in 2009 als gevolg van de kredietcrisis veel sterker dan de agrarische in- en uitvoer. In 2010 was er voor de totale

¹ Definitie: producten ressorterend onder het Min. van LNV, d.w.z. inclusief vis, sierteelproducten en onbewerkt hout. Bron voor de wereldhandelsdata: UNSD Comtrade database

² Raming gebaseerd op voorlopige cijfers van het CBS voor de eerste acht maanden van 2010, medio 2011 zullen de definitieve cijfers beschikbaar komen

goedereninvoer en -uitvoer een sterker herstel te zien dan voor de agrarische handel alleen. Ook hier werd weer het niveau van 2008 geëvenaard.

Zowel de handel in agrarische producten als de handel in niet-agrarische producten heeft hiermee weer het niveau van voor de kredietcrisis bereikt.

Tabel 1. Vergelijking van de totale Nederlandse handel met de agrarische handel.

Totale handel, in € mrd.			
	<u>import</u>	<u>export</u>	<u>saldo</u>
2009	274,0	309,4	35,4
2010*	330,0	370,0	40,0
Agrarische handel, in € mrd.			
	<u>import</u>	<u>export</u>	<u>saldo</u>
2009	37,5	60,5	23,0
2010*	40,4	65,8	25,4

Bron: CBS, LEI-bewerking

*) raming

Door deze ontwikkelingen steeg zowel het totale handelsoverschot als het agrarische handelsoverschot. Het overschot van de agrarische handel bedraagt ongeveer twee derde deel van het totale overschot.

Het saldo op de Nederlandse agrarische handelsbalans werd geheel gerealiseerd in de handel met de andere EU-lidstaten. Het saldo van exportwaarde minus importwaarde van de handel in agrarische producten met derde landen is licht negatief.

Bij de import uit derde landen bestaat de hoofdmoot uit oliezaden, veevoedergrondstoffen, (tropisch) fruit, koffie- en cacao bonen. Bij de export naar derde landen zijn het vooral bewerkte producten zoals zuivel, dranken, koffie, thee, cacao-(producten) en sierteeltproducten.

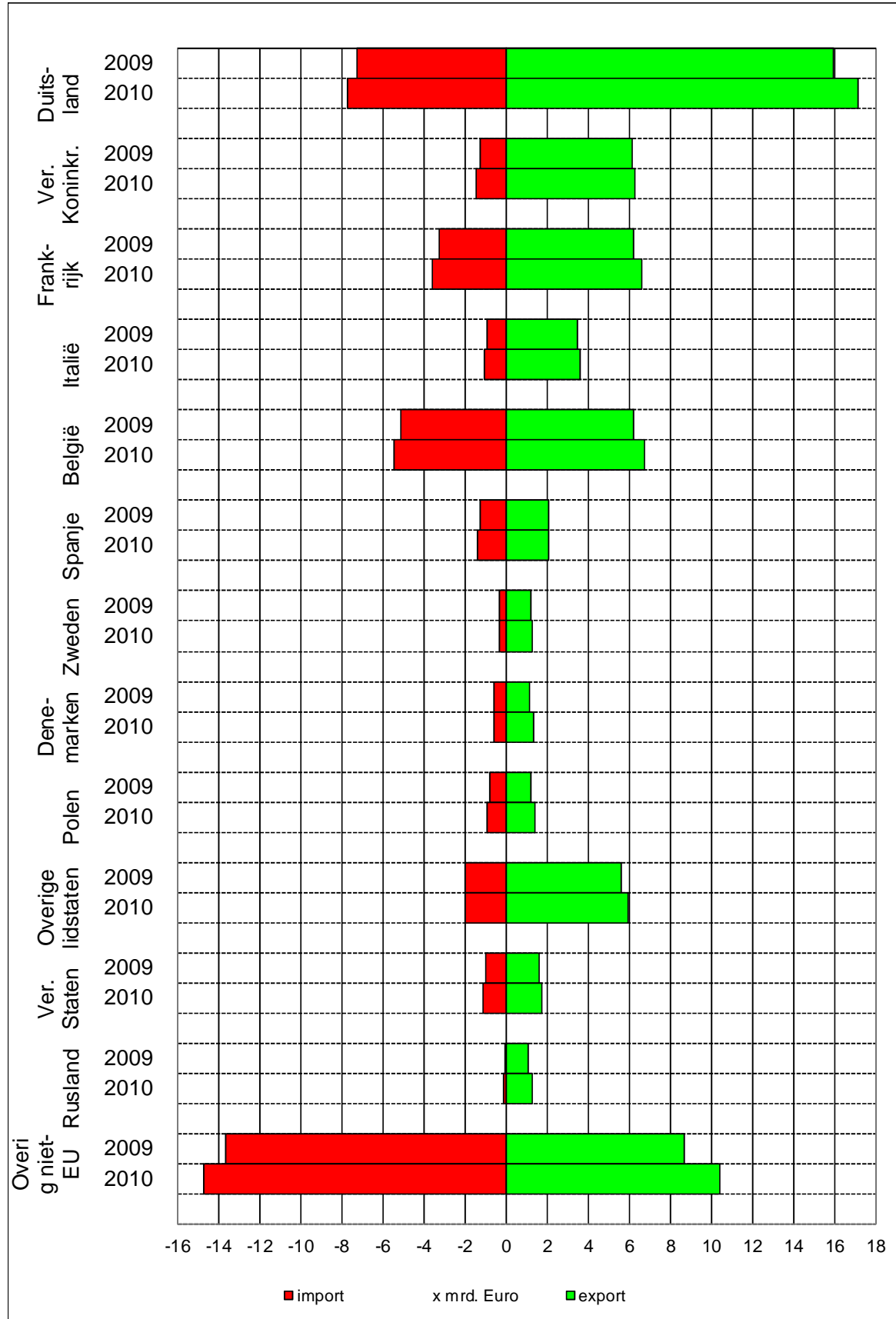
Een deel van de Nederlandse agrarische export bestaat uit wederuitvoer van producten die eerst in Nederland zijn geïmporteerd, bijvoorbeeld seizoensgebonden groenten en fruit.

De Nederlandse agrarische handel speelt zich vooral af met onze buurlanden, waarbij de Bondsrepubliek (zie ook figuren 1 en 3) onze belangrijkste handelspartner is, zowel bij invoer als bij uitvoer. Van de Nederlandse agrarische export gaat 26% naar Duitsland, terwijl van onze importen 19% uit Duitsland komt.

Bij de export (figuur 2) naar Duitsland gaat het vooral om groenten en fruit, sierteelt, zuivel, eieren en vlees. De belangrijkste producten bij onze invoer uit Duitsland zijn zuivel, vlees, granen en graanbereidingen. Bij de zuivelinvoer gaat het vooral om onverwerkte melk, wei en mager melkpoeder. Deze producten worden gebruikt als grondstof in de voedings- en genotsmiddelenindustrie.

Naast de Bondsrepubliek zijn vooral België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk belangrijke partners in de agrarische handel. De 27 landen van de Europese Unie hebben samen een aandeel van 80% in de Nederlandse exporten en 60% in de importen van Nederland.

Figuur 1. De belangrijkste partnerlanden in de Nederlandse agrarische handel

Bron: CBS, LEI-bewerking, 2010 raming

4. De agrarische handel met de Bondsrepubliek Duitsland

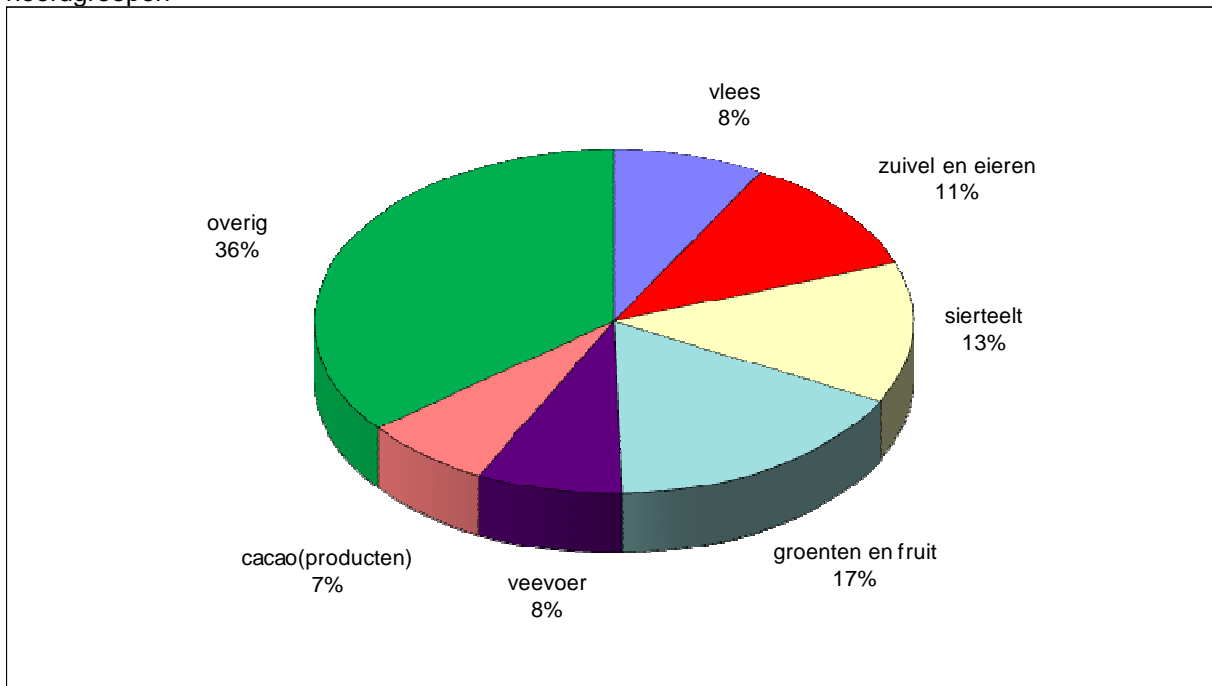
Duitsland is veruit de belangrijkste partner voor ons land bij de import én de export van agrarische producten, met aandelen van resp. 19% en 26%. Figuur 3 geeft de ontwikkelingen van de laatste 5 jaren weer.

In 2010 hield de importgroei uit Duitsland gelijke tred met de groei van de totale agrarische invoerwaarde (6,5%). Bij de groei van de uitvoerwaarde bleef Duitsland een vol procentpunt achter bij de toename van de totale agrarische uitvoer (resp. 7,5 % en 8,5%).

In 2010 hadden de import uit en de export naar Duitsland een waarde van resp. € 7,7 miljard en € 17,2 miljard.

Onze afzet in de Bondsrepubliek is geconcentreerd rond dierlijke producten en tuinbouwproducten (figuur 2). Voor vlees, zuivel & eieren, sierteelt en groente & fruit is Nederland de belangrijkste leverancier op de Duitse importmarkt.

Figuur 2. Verdeling van de Nederlandse agrarische export naar Duitsland in 2010 (raming) naar hoofdgroepen

Bron: CBS, LEI-bewerking

4.1 Ontwikkelingen in de export naar Duitsland van enkele productgroepen

Zuivel

De uitvoerwaarde (figuur 4) van zuivelproducten naar Duitsland is weer toegenomen, dankzij de groei bij boter en onbewerkte melk. De uitvoerwaarde van kaas naar Duitsland is voor het tweede achtereenvolgende jaar gedaald.

Groenten en aardappelen

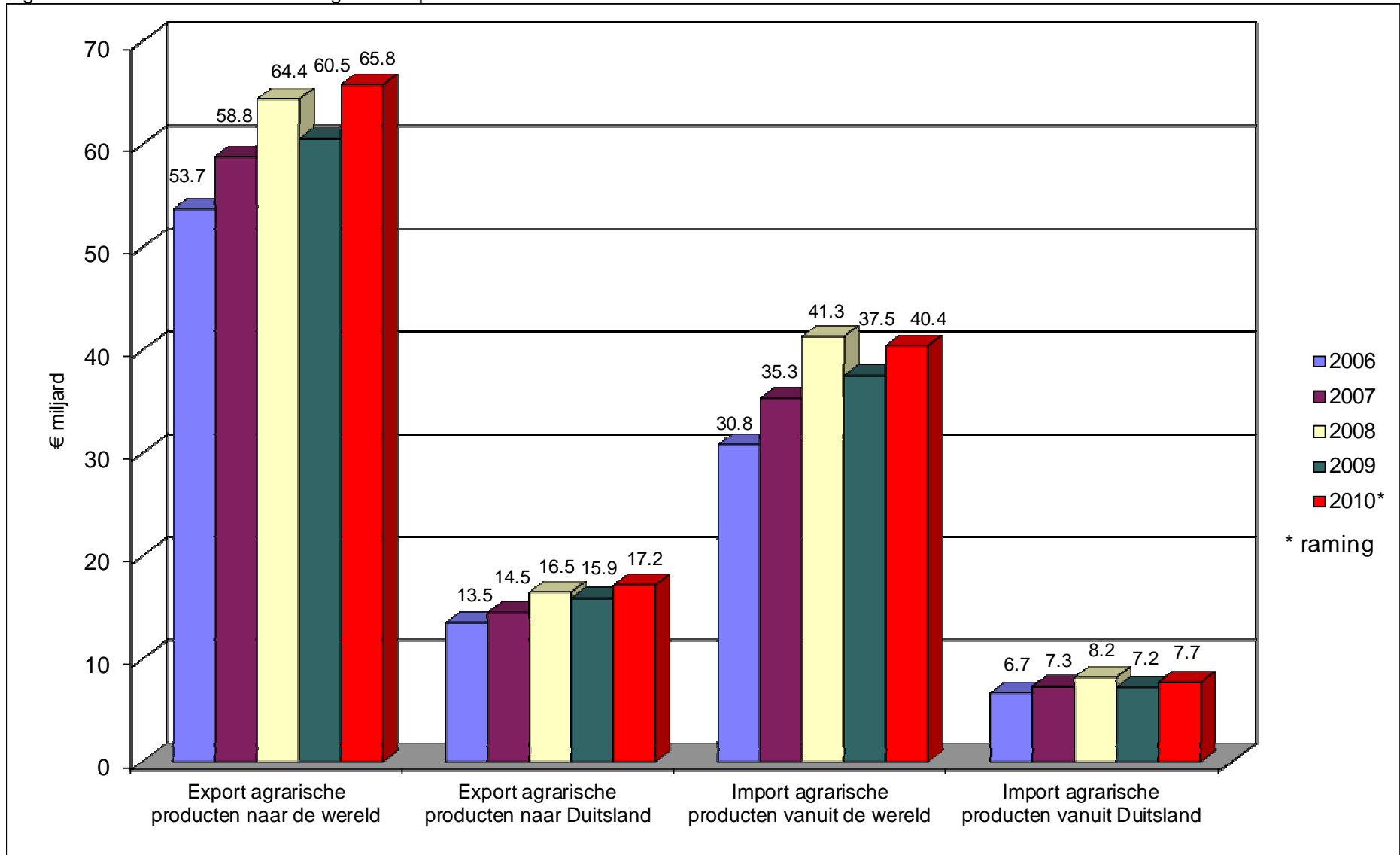
Deze productgroep wordt gedomineerd door slechts drie producten: tomaten, paprika's en komkommers. Samen zijn ze goed voor ruim 2/3 van de uitvoerwaarde van groenten en fruit naar Duitsland. Met € 1,8 miljard in 2010 lag de waarde 20% hoger dan in het voorgaande jaar. Er was sprake van een uitvoertoeename voor elk onderdeel van de productgroep.

Vlees

De vleesexport bleef in totaal op hetzelfde niveau, maar op onderdelen verschilden de ontwikkelingen. De waarde van de rundvleesexport daalde met een procent of acht, maar dat werd gecompenseerd door groei bij varkensvlees en pluimveevlees.

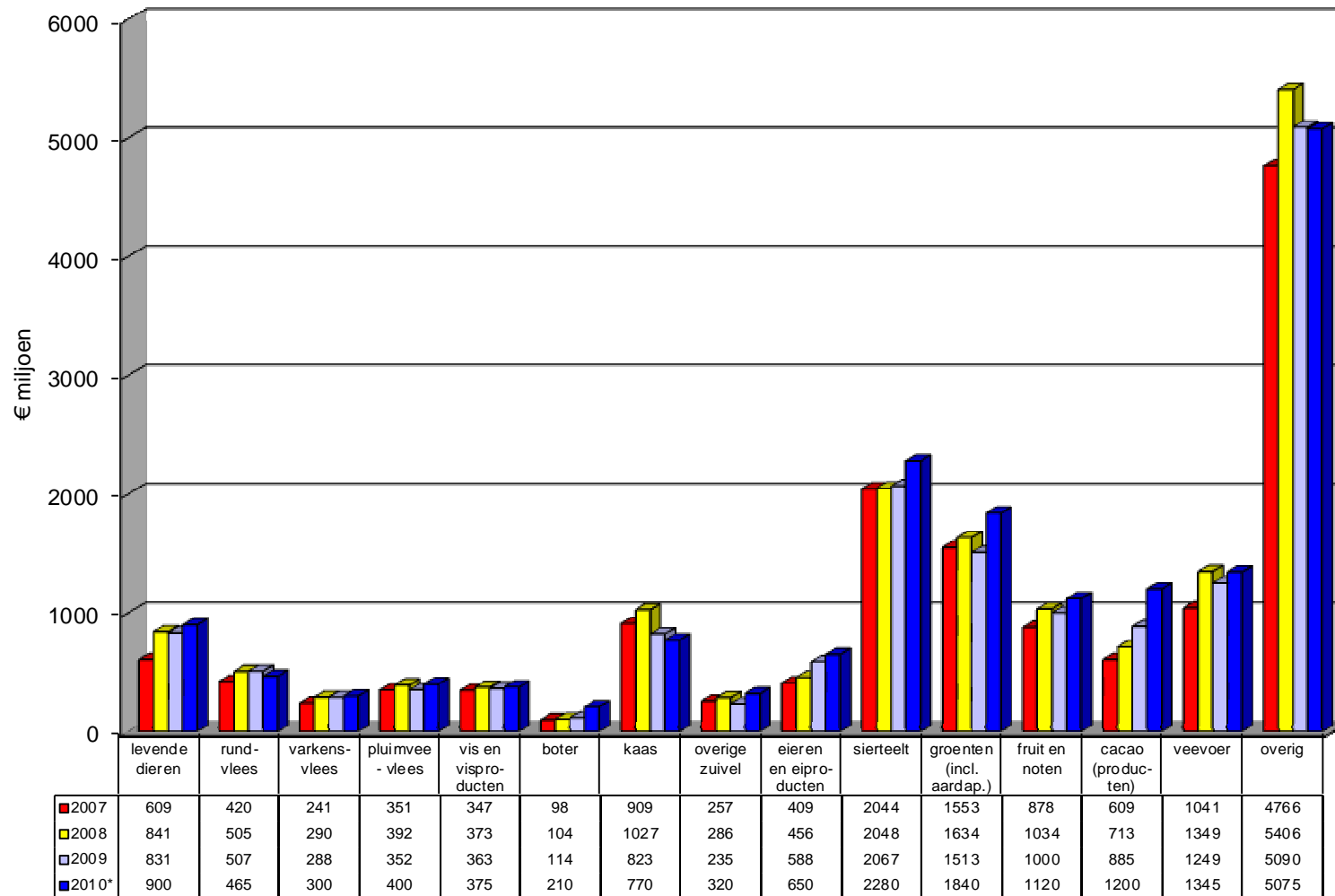
Deze drie soorten hebben samen een aandeel van ruim 80% in de totale Nederlandse vleesexport (€ 1,4 miljard in 2010) naar Duitsland.

Figuur 3. Nederlandse handel van agrarische producten en de betekenis van Duitsland

Bron: CBS, LEI-bewerking

Figuur 4. Ontwikkeling van de agrarische export naar Duitsland per productgroep

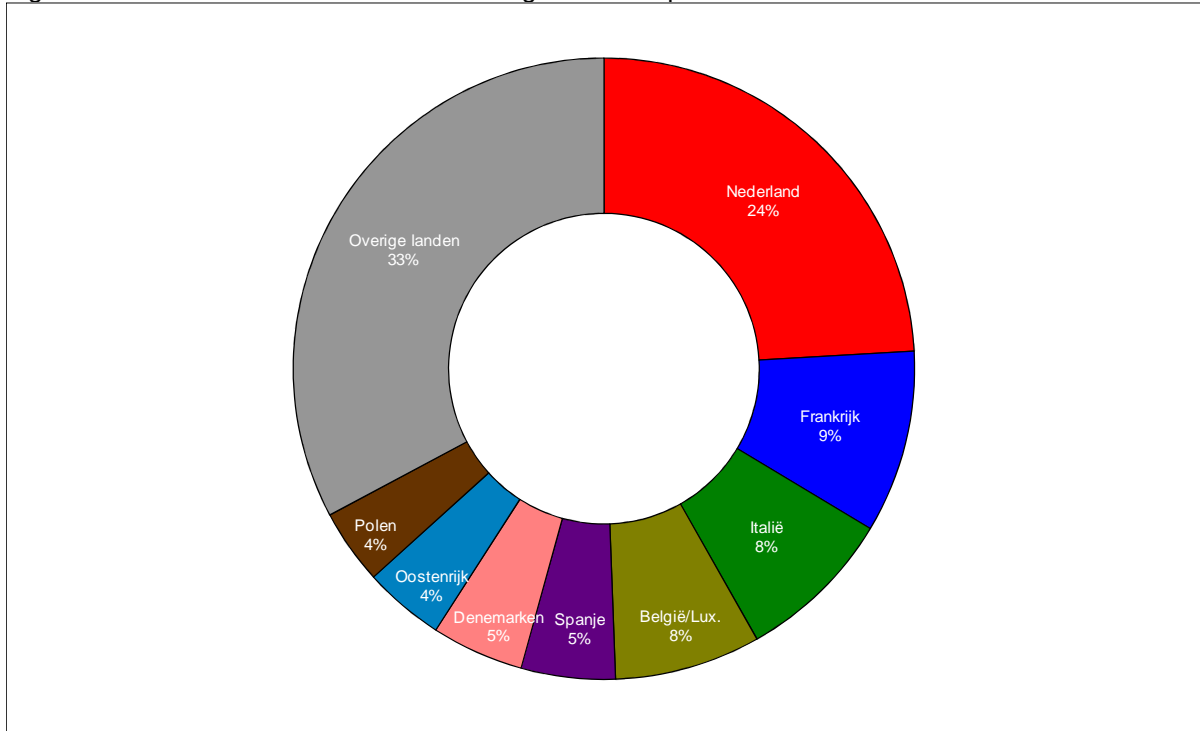
* raming

Bron: CBS, LEI-bewerking

4.2 De Nederlandse positie op de Duitse markt

Nederland en Frankrijk leveren samen een derde van de agrarische producten die worden geïmporteerd in de Bondsrepubliek. Het Nederlandse aandeel ligt nu op 24% en het Franse rond de 9% (figuur 5). Over een wat langere periode bezien is de trend dat beide landen wat van hun aandeel inleveren. Het Poolse aandeel was 15 jaar geleden slechts 1%. Het is vooral na de toetreding in 2004 flink gegroeid en bedraagt nu ruim 4%.

Figuur 5. Herkomstlanden voor de Duitse agrarische import in 2009

Bron: Eurostat, LEI-bewerking

4.3 De Nederlandse invoer uit Duitsland

Nederland heeft in 2010 voor € 40,4 miljard aan agrarische producten ingevoerd. Hiervan kwam € 7,7 miljard uit Duitsland.

Agrarische import van Nederland uit Duitsland in € miljoenen

	2007	2008	2009	2010*
Totaal agrarisch	7338	8170	7244	7745
Waarvan:				
Vee	343	395	440	475
Vlees	820	950	929	910
Zuivel	1278	1109	968	1190
Granen en graanbereidingen	947	1164	933	900
Veevoer	498	612	511	520
Overig	3452	3939	3463	3755

Bron: CBS, LEI-bewerking

* raming

Duitsland is de belangrijkste leverancier van agrarische producten die in Nederland worden geïmporteerd. Er zijn echter weinig producten waarbij Duitsland een opvallend groot aandeel heeft. Zuivelproducten is de belangrijkste productgroep. Het gaat hierbij vooral om onverwerkte melk, wei en mager poeder. Deze producten worden gebruikt als grondstof in de voedings- en genotmiddelen-industrie.